ANUL II 15 Iulie 1924 No. 3

MONITORUL
Uniunei Oraşelor din România

Organ Oficial al Asociaţiei Comunelor Urbane
Apare lunar sub conducerea Biuroului Central al Uniunei Oraşelor

ABONAMENTUL
Pe an: 240 Lei

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
la Secretariatul General al Primăriei Capitalei, Str. Sf. Vineri
— — — — Bucureşti — — — —

ABONAMENTUL
Pe an: 240 Lei

SUMARUL:

Către Primarii Comunelor Urbane din România Mare.
Monumentul Latinităţei.
Expoziţia Uniunei oraşelor Cehoslovace.
Participarea Primăriei Capitalei la serbările înfrăţirei culturale date în Bucureşti de Soc. «Astra».
Comunicările făcute de «Uniunea oraşelor din România către Uniunea Internaţională a Oraşelor» cu sediul la Bruxelles pentru a fi inserate în: Tablettes Documentaires Municipales.
Chestiuni edilitare.

~~*D-sale*~~

~~*D-lui Primar al Oraşului*~~

BUCUREŞTI
TIPOGRAFIA «JOCKEY-CLUB», ION C. VĂCARESCU, Strada Umbrei, 4
1924

www.dacoromanica.ro

Către Primarii Comunelor Urbane din România Mare

Domnilor Primari,

O condiţiune esenţială, ca Uniunea Oraşelor să fie un organ viabil este, ca să aibă fondurile necesare atât pentru publicaţiunea Monitorului ei cât şi pentru a putea participa efectiv la toate manifestaţiunile de edilitate orăşenească din apus.

După adunarea generală ţinută în Septembrie 1923 la Temişoara netăgăduit că toţi congresiştii au plecat cu credinţă că Unìunea Oraşelor din România păşeşte spre o viaţă mai afirmată şi mai lucrativă.

Biuroul Central din Bucureşti este pus din nou însă în poziţia de a constata cu regret, că nici în urma apelului făcut în Monitorul Uniunei cu No. 2, oraşele n'au dat nici un semn vădit de participarea efectivă la interesele asociaţiunei.

In adevăr deşi s'au scurs dela data acelui apel patru luni, nici unul din oraşele membre în restanţă cu plata taxelor pe anul 1924, n'a înaintat contribuţiunile exigibile.

Apoi în afară de câteva oraşe care ne-au remis dările de seamă a activităţii comunale pe anul 1923, nu s'a primit nici un articol sau comunicare pentru Monitorul Uniunei.

In ceia ce priveşte dările de seamă primite, facem deocamdată o scurtă recensie în altă parte, iar în numărul viitor părţile esenţiale vor fi publicate cu detalii.

Vă rugăm dar iubiţi colegi, ca pentru transformarea în fapte a călduroaselor cuvântări şi iniţiative luate cu atâta avânt în întrunirea dela Timişoara să binevoiţi a dispune:

1. Ca funcţionarii dv. delegaţi ca informatori ai Uniunei să-şi exercite efectiv această atribuţiune făcându-ne cunoscut regulat ori ce chestiuni edilitare de interes general, spre a putea astfel avea la îndemână material necesar pentru Monitorul nostru.

2. Ca să se expedieze biuroului central, taxele pe anul 1924 şi restanţele pe 1923.

3. Ca să se comunice numărul de abonamente la Monitorul Uniunei şi să se trimită şi costul lor.

Dacă aceste solìcitări nu sunt îndeplinite, cu greu putem face să apară regulat organul nostru, menit să afirme existenţa şi raţiunea Uniunei Oraşelor din România.

Preşedintele Uniunei Oraşelor din România,
Dr. I. COSTINESCU.

www.dacoromanica.ro

Monumentul Latinităţei

D-l Dandea, Primarul oraşului Târgu-Mureş, face cu adresa No. 432/1924 următoarea inimoasă şi practică propunere:

Domnului Primar al Capitalei,

Congresul Uniunei Oraşelor Române ţinut în anul trecut la Timişoara a hotărât în unanimitate ca după posibilitate toate oraşele membre ale Uniunei să-şi ridice monumentul latinităţei, lupoaica străbună, lăptând pe Romulus şi Remus. Acest monument să fie semnul de legătură de unitate între oraşele din Uniunea noastră şi simbolul latinităţei poporului nostru, care a păstrat caracterul său latin în contra tuturor vijeliilor seculare şi s'a unit pe veci în hotarele sale etnice, mulţumită tocmai conştiinţei latinităţei sale şi puterii sale de viaţă.

In executarea acestei hotărâri a Uniunei noastre şi în dorinţa de a afirma odată mai mult faptul, că oraşul nostru este pe veci a poporului nostru latin, oraşul Tg.-Mureş va desvăli în luna Mai Monumentul Latinităţei.

Ar fi de dorit ca toate oraşele să purceadă la executarea acestui monument, care îl are până acum numai Bucureştiul şi Clujul, primite cadou din partea Romei eterne.

Monumentul se poate executa foarte eftin, fiind modelul de turnat în bronz gata, aşa figura de bronz abia ar costa oraşele ca 30.000 lei.

Vă rog cu tot respectul, d-le Preşedinte să binevoiţi a aduce cele mai de sus la cunoştinţa colegilor şi a primi mijlocirea eventualelor comenzi, prin biuroul Uniunei. Cunoscând sentimentele de care sunt pătrunşi colegii noştri sunt sigur că va urma executarea unei serii întregi din monumentul sus amintit.

Mulţumindu-vă D-nule Preşedinte pentru binevoitorul concurs care nu aţi pregetat a-l da nici în chestiunea aceasta, admiţând luarea copiei de gips de pe monumentul Capitalei, vă rog să primiţi asigurările deosebitei mele consideraţiuni.

Primarul oraşului şi Secretarul Uniunei,

(ss) **Dandea**

Socotim, că propunerea se recomandă şi impune prin ea însăşi şi că numai e nevoie de nici un comentariu al nostru.

Aşa dar oraşele ce sunt hotărâte a urma pilda dată de Tg.-Mureş, sunt rugate a ne adresa adesiunea lor, pentru a se putea comanda de odată toate monumentele, ceia ce va contribui şi la obţinerea unei eventuale reduceri de preţ.

www.dacoromanica.ro

Expoziţia Uniunei oraşelor Cehoslovace

Comitetul Congresului şi Expoziţiei Uniunei Oraşelor Cehoslovace, ne trimete următoarea invitaţie de participare la Târgul din Praga ce va avea loc dela 21–28 Septembrie a. c.:

Domnului Primar al Oraşului Bucureşti,

Avem onoare a vă aduce la cunoştinţă că Uniunea oraşelor Ceho-Slovace a decis a aranja o expoziţie specială a reuniunii de toamnă a Târgului din Praga care va avea loc la 21 până la 28 Septembrie viitor.

Cea dintâi expoziţie de acest fel care a avut loc în toamna trecută a atins un succes care a decis pe organizatori de a continua opera aşa de fericit începută şi de a lucra încă mai mult la edificarea rezultatelor atât de încurajate pentru noi.

Ea a orientat spiritele şi introdus invenţiuni mai moderne, ea a revoluţionat metodele practice de până acum. Ca urmare a acestei orientări noui, cea mai mare parte din oraşe a acceptat procedeele cu totul noi pentru spălatul străzilor, întrebuinţarea resturilor, canalizărei, etc.

Normalizare, Uniformizare, Specializare. Este deviza care a stăpânit toate interesele în fabricare şi în administrările technice comunale. Este de asemenea şi deviza în care expoziţia viitoare va fi deschisă.

Expoziţia oraşelor Cehoslovace a Târgului viitor va fi o revistă minunată a tinerei industrii născânde alăturea de care cele mai mari case streine vor lua parte. Ea va da în întregul ei un aspect măreţ de tot ce a fost atins până aici în această direcţiune.

Credem că o astfel de expoziţie va avea un interes particular pentru dv. şi noi din parte-ne vom fi fericiţi de a vedea amicii noştri şi vecini, reprezentaţi la această expoziţie, la care le rezervăm un loc de onoare şi a cărei prezenţă o considerăm ca o dovadă de simpatie ce unesc şi folosesc intereselor noastre şi care se găsesc bazate pe respect şi admiraţie mutuală.

Ne rezervăm de a vă trimete încă informaţiuni mai precise cu privire la Expoziţia proectată şi prin curier separat vă vom face să parvină un exemplar din numărul special care a fost publicat prin Târgul de Praga cu ocazia ultimei noastre manifestări comunale.

In aşteptare vă rugăm a primi D-nule Primar, asigurarea consideraţiunei noastre celei mai perfecte.

Comit. Congres. Exp. Uniunei Oraşelor Cehoslovace,
(ss) **Dr. Basa.**

Oraşele făcând parte din «Uniunea Oraşelor din România» sunt rugate a lua cunoştiinţă şi a ne comunica dacă doresc a trimete reprezentanţi la această expoziţie, rămânând ca după primirea de informaţiuni mai precise să le comunicăm acelor ce doresc a participa.

www.dacoromanica.ro

Participarea Primăriei Capitalei la serbările înfrățirei culturale date în București de Societatea „Astra“

In zilele de 31 Mai, 1 și 2 Iunie 1924, orașul București, a primit vizita Societății Ardelene «Astra» pentru literatura și cultura poporului român, reprezentată prin peste 700 de membri.

In vederea unei primiri cât mai frățești, Primăria Capitalei a lansat către cetățenii ei următorul apel:

Cetățeni ai Capitalei,

Frații Ardeleni membri ai Asociației pentru literatura română si cultura poporului român (Astra) se găsesc în mijlocul nostru de astăzi dimineață.

Această veche instituție culturală, care în curs de peste 6 decenii a dus neintrerupt lupta pentru păstrarea graiului românesc și menținerea ideiei românismului sub indelungata subjugare ungurească, a venit să dea mâna de infrățire cu societățile culturale dela noi, răspunzând vizitei ce i s'a făcut în anul trecut de către o parte din Asociațiile similare din Capitală.

Cetățeni,

Pentru a ne arata dragostea ce ne leagă de frații noștri din ținuturile alipite, să le eșim întru întimpinare cu tot sufletul nostru deschis, pentru ca astfel prin împărtășirea deplină să dăm semnalul unirii chezeșuitoare, că România nu este numai o realitate constituțională ci și o minunată realizare sufletească.

Toți cu mic, cu mare să luăm parte la serbările ce această societate le dă în capitală noastră

Cea mai mare și înălțătoare serbare va avea loc Duminecă 1 Iunie la ora 10 dimineața, când se va oficia o slujbă religioasă la Mitropolie și apoi se va depune o coroană la mormântul Eroului necunoscut din Parcul Carol.

Coloana va porni dela Mitropolie către mormântul Eroului necunoscut la ora 11.

Solemnitatea depunerii coroanei va avea loc la 11, 40 dimineața. Ea va fi prevestită cu un prim semnal de trâmbițe din turnul cetății lui Vlad Tepeș.

Cetățenii sunt rugați să vie spre Mitropolie și de aci să însoțească coloana până la mormântul eroului necunoscut, spre a lua parte la această mare serbare românească.

După primirea în gara de Nord, D-l Prim Vice-Președinte al Comisiunei Interimare, Profesor Universitar Mihail Berceanu, a salutat călduros momentul fericit în care membrii societății »Astra», păsesc în capitala României Mari a tuturor Românilor. Oaspeții au fost condusi la gazdele pregătite de Către Centrala Caselor Naționale din București, de sub președinția d-lui General Manolescu inimosul organizator și conducător al acestor serbări.

In ziua sosirei, 31 Mai 1924, a avut loc între orele 11—1 p. m. o recepțiune a membrilor Soc. «Astra» în sala Ateneului, sub președinția Alteței Sale Regale Principele Carol.

Cu acest prilej d-l Dr. I. Costinescu, Primarul Capitalei, a rostit următoarea cuvântare:

Iubiți și buni frați,

Orașul București, capitala României întregite, mândru de a primi vizita numeroșilor reprezentanți ai celei mai vajnice asociațiuui culturale ardelene, vă salută cu cel mai desăvârșit drag frățesc, zicându-vă, prin glasul primarului ei, «Fiți bine veniți».

In lupta cea mare pentru întregirea neamului românesc n'au fost eroi numai acei sfinți și vrednici ostași, cari și-au vărsat sângele și și-au jertfit tot ce au avut mai drag și mai scump. — viața lor—pentru ca noi cei rămași să vedem înfăptuit visul închegărei într'un singur trunchiu a pământului românesc.

www.dacoromanica.ro

Eroii vrednici de aceiaș laudă au fost și rămân în istoria neamului și acei cari cu toate apăsările jugului cotropitor al dușmanilor, au luptat spre a menține și răspândi graiul și cultura românească. Datorită acestei lupte culturale focul românismului a fost într'una alimentat și dorința unității naționale, luminată de făclia nestinsă, purtată de marii noștri înaintași în toate colțurile românești.

Noi Românii din vechiul regat ne reamintim cu drag clipele de supremă înălțare sufletească în care ascultam cu înfrigurare cântările fraților noștri din Ardeal și citeam cu înălțare puternicile năzuințe ale întregirei neamului, exprimate de pildă atât de inimos în chemarea lui Andrei Mureșeanu «Deșteaptă-te Române».

In mijlocul valurilor de asuprire maghiară și a luptei necurmate de maghiarizare a elementului românesc, s'a înjghebat o puternică cetate sufletească a neamului nostru denumită: «Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român», a cărei scumpi și valoroși reprezentanți se află astăzi în capitala României Mari.

Prin răspândirea cărților românești, prin expoziții, prin prelegeri și conferințe, prin înființare de bănci, cooperative, muzee, școli internate, prin acordare de burse, etc. această asociație a luptat cu succes contra șovinismului maghiar, păstrând curată limba maternă a tuturor colțurilor sălășluite de români.

Și numai prin păstrarea limbei materne s'a putut înfăptui acea unire de cuget și simțire care într'un spontan avânt patriotic a realizat visul românesc . . . . România Mare.

Capitala aduce prin mine prinosul de recunoștință și de cinstire bravilor luptători și eroi ai culturei românești, pentru tot ce ați făcut și înscris cu litere de aur în istoria neamului nostru și vă zice înc'odată «bine ați venit» fraților.

Serbările și vizitele diferitelor instituțiuni s'au desfășurat apoi în zilele de 31 Mai și 1 Iunie, întocmai după programul stabilit și pretutindeni a domnit cel mai cald entusiasm și avânt frățesc

Luni 2 Iunie la ora 1.30 Primăria Capitalei a oferit un prânz Soc. Astra în sala școalei militare de Infanterie.

La acest prânz au fost invitați afară de membri soc. Astra și membri Asociațiunei generale a Profesorilor Universitari reprezentați prin 50 de persoane cum și întreaga Comisie Interimară cu Secretarul General și Directorii de servicii ai primăriei capitalei.

A fost o înălțătoare serbare de înfrățire culturală

Inainte de începerea prânzului I. P. S. Sa. Mitropolitul Balan a dat creștinească binecuvântare.

D l Dr. Costinescu Primarul Capitalei ridică cel dintâi paharul pentru Majestățile lor Regele și Regina și pentru întreaga dinastie.

Intr'un entusiasm indescriptibil întreaga asistență cânta imnul regal român.

Incepând seria cuvântărilor cel dintâi vorbește D-l Dr. Costinescu, Primarul Capitalei, care pronunță următoarele:

Fraților,

Sunt clipe mari care nu sunt date oricărui om sau oricărei generațiuni să le trăiască.

Prin astfel de timpuri mari ale neamului nostru trecem noi astăzi.

Prea aproape de ele în spațiu, nu ne putem da seama de realitate; numai depărtarea timpului va readuce în toată lumina, mărimea zilelor de astăzi.

Suntem fericiți că trăim în timpurile cele mai mari ale românismului; dar gândul nostru trebue să se întoarcă cu evlavie și recunoștință spre înaintașii noștri.

Cum am mai spus'o intregirea neamului s'a făcut nu numai de in veci pomeniții eroi ostași; ci de toți acei cari au luptat pentru graiul și cultura românească.

Asociațiunea voastră urmând pilda înaintașilor se înființează la 1861 sub conducerea marilor și sfinților români Mitropoliți Andrei Șaguna, Alexandru Sterca Șaluțiu; ai intelectualilor Timotei Cipariu, Barițoiu, Pop. Bologa și toți ceilalți. — Iar prin munca lor și a voastră s'a format puternica și deplina pregătire sufletească a unirei tuturor Românilor.

Dar pe cât a fost de mare și cu folos lupta din trecut, pe atât de grea și necesară este munca și lupta ce trebue desfășurată în viitor.

Menirea viitoare a asociațiunei voastre și a tuturor societăților culturale de pe intreg teritoriul ținuturilor române, este de a cimenta unirea înfăptuită printr'o strânsă și indisolubilă unitate națională sufletească.

Avem astăzi fericirea de a vedea strânși la aceiași masă asociațiunea din Ardeal, rădăcinile ei adânci în inima poporului ardelean, alături de asociațiunea ce mai înaltă culturală din România Mare cu Unitatea Profesorilor Universitari.

Mână în mână cu toții așteptăm cu inima plină de nădejde desăvârșirea unirei sufletești care va fi chezășia trăiniciei și independenței statului român.

www.dacoromanica.ro

Mâine veţi lua drumul întoarcerei la căminele voastre; ajunşi acolo să spuneţi rudelor şi prietenilor voştri, că aci, în capitala ţării, numai iubire frăţească aţi găsit. — Că aci ne-am întâlnit fraţi: munteni, moldoveni, basarabeni, bucuvineni cu voi ardelenii, că totul ne leagă, şi că nici un duşman din afară sau dinăuntru nu ne mai poate despărţi

Ridic paharul meu şi strig să trăiască M. S. Ferdinand, Regele tuturor Românilor, Preşedintele de onoare al Asociaţiunei; să trăiască conducători actuali ai asociaţiunei cărora din suflet le urăm să trăiască şi să înflorească pentru binele neamului.

Acest discurs este acoperit de aplauze şi ovatiuni nesfârşite.

Vorbeşte opoi din partea soc. Astra venerabilul luptător Negruţiu care mulţumeşte de primirea ce s'a făcut societăţei în Capitala tuturor românilor.

După aceasta a luat cuvântul D-l Prim ajutor de Primar al Capitalei, profesor universitar Mihail Berceanu, care a rostit următoarele:

Fraţilor,

Dumnezeu ne-a împlinit visul de veacuri al neamului nostru; să fim destoinici să păstrăm ce ne-a dat.

Se spune că la timpuri noi trebuesc oameni noi. — Eu tălmăcesc această zicătoare spunând la timpuri noui trebuesc limpezite concepţiile de viaţă, şi numai acei oameni vor fi folositori, fie ei noi sau vechi, cari vor fi contribuit la limpezirea rostului vieţei.

Şi aceasta se face prin cultură, adică prin cunoaşterea adâncă a rostului vieţei noastre.

Cultura nu se inventă, cultura se desvoltă.

Adevărata cultură nu se cuprinde numai în cunoaşterea rezultatelor ştiinţifice, insuficiente pentru a forma bazele unei filosofii complecte.

Adevărata cultură se întemeiază şi pe baze morale.

Şi aceste puternice temelii le găsim în credinţa strămoşească.

In creştinism găsim toate regulile de purtare, cari pot ridica sufleteşte un individ şi-l poate face folositor grupului social din care face parte.

Cunoscând inutilitatea vanităţilor şi ambiţiilor omeneşti, un bun creştin nu este mândru, nu este lacom de averi sau de situaţii.

Bunul creştin practică iubirea aproapelui înţelegându-şi clar rolul în familie, în neam, în umanitate; bunul creştin practică amiciţia, practică adevărul practică frumosul.

Cunoştinţele pe care cercetările ştiinţei ni le-a adus până acum, trebuesc să desvolte manifestările constante ale energiei noastre, înlocuind stările de contemplaţiune, prin cultul muncei constante, productive şi morale.

Cu ajutorul ştiinţei putem îndrepta anume rele trupesti, precum alcoolismul, malaria şi altele.

In altă ordine de idei tot cu ajutorul cunoştinţelor ştinţifice trebuesc modificate oare cari manifestări exterioare ale crestinismului.

Din imbinarea cunoştinţelor ştinţifice cu practica curată şi înaltă a creştinismului trebue să iasă marea reformă a culturei româneşti, şi aceasta este datoria generaţiei noastre, care trebue să desvolte cultura românească prin şcoală şi prin biserică.

Toţi preoţii trebuesc să urmărească realizarra acestui scop şi gândurile ce cunoaştem la înalţii noştri prelaţi, iubirea lor de neam şi entuziasmul ce ne transmit ne sunt puternice chezăşii de înfăptuire a acestui ideal cultural.

De asemenea toţi dascălii neamului trebuesc să năzuească la desăvârşirea culturei româneşti şi beau în sănătatea celor mai luminaţi dascăli ai neamului aci prezenţi, find convins că nu pot avea alt scop mai frumos în viaţă decât unitatea culturală românească.

Ovaţiuni nesfârşite acoperă şi aceasta cuvântare.

In numele Asociaţei Generale a Profesorilor Universitari vorbeşte D-l Profesor Universitar Dragomir Hurmuzescu.

Seria cuvântărilor o închcie D l General Manolescu, Preşedintele Caselor Naţionale, care arată importanţa din punct de vedere cultural a vizitei Soc. Astra şi mulţumeşte celor ce i-au ajutat în organizarea acestei primiri.

Inchinând paharul său în sănătatea tuturor comesenilor, spune să sub auspiciile zeiţei „Munca" toţi trebue să conlucreze la întărirea şi menţinenerea României întregite.

După terminarea discursurilor, tenorul de operă D. Mihăilescu-Toscani a cântat cu glasul lui renumit de frumos, un imn compus de dânsul:

Fraţi Români de pretutindeni
Visul nostru s'a împlinit!
cum şi „Doina Oltului"

D-l Dr. Costinescu, Primarul Capitalei, declară că toţi membrii comisiunei interimare a oraşului Bucureşti, se înscriu ca membri fondatori în soc. Astra.

Serbarea plină de însufleţire a luat sfârşit la ora $3^1/_2$ p. m. după care membrii Soc. Astra s'au dus să şi continue vizitele pe la diverse instituţiuni, iar Marţi 3 Iunie a. c. au plecat la Vălenii de Munte şi la Breaza, unde au fost organizate mari serbări câmpeneşti.

www.dacoromanica.ro

Comunicările făcute de „Uniunea Oraşelor din România“ către „Uniunea Internaţională a Oraşelor“ cu sediul la Bruxelles pentru a fi înserate în: *Tablettes Documentaires Municipales*

Urbanism.

a) Industrializarea intensivă şi extensivă a Capitalei este studiată în raport cu pla ul de amenajare al oraşului şi situaţia economică şi geografică a oraşului Bucureşti în România Mare (zona influenţă). — Propune programul de desvoltare industrială pe cartiere şi specialităţi industriale, concentrându-se industriile acum resfirate pe teritoriul oraşului. — Studiază modul de desvoltare a reţelei de căi ferate şi pe apă pentru transporturile interioare oraşului şi legăturile cu exteriorul şi în special locul şi modul de desvoltare al unui port al Bucureştiului în legătură cu Dunărea. — Propune diverse modificări în legea sanitară cu privire la industrii şi arată situaţia lucrărilor de alimentare cu apă, canalizare şi energie electrică în raport cu desvoltarea industriei. — In fine se dau tabele de mişcarea vagoanelor de materii şi mărfuri, tabloul de consumaţie de combustibil şi tabloul de situaţie a industriilor în Bucureşti cu datele asupra industriilor clasate pe specialităţi. — *C. Sfinţescu* «Industrializarea intensivă şi extensivă a Capitalei Bucureşti». — *Independenţa Economică* Decembrie 1921 pag. 31-44.

b) Viitorul oraşelor noastre. — Deziderate enumerate în urma publicărei desbaterilor congresului Uniunei oraşelor din România ţinută la Timişoara în 1923. — Autorul arată că programul Uniunei este prea mult administrativ şi financiar şi prea puţin technic.

Arată că programul technic ar trebui să conţină: 1) Legiferarea amenajărei oraşelor; 2) Legiferarea înfiinţărei de birouri technice orăşăneşti conduse de specialişti care să execute lucrările orăşăneşti; 3) Infiinţarea unui biurou central care să adune materialul necesar studiului de ansamblu al desvoltărei oraşelor din Rămânia şi ţinerea de conferinţe în scop de propagandă. — *I. Ciortan* «Viitorul oraşelor noastre». Curierul Lucrărilor Publice. Decembrie 1923 pag. 3 4.

c) Cum să privim chestiunea sistematizărei Bucureştiului este un studiu asupra lucrărilor făcute în trecut pentru sistematizarea oraşului, rezultatele ce au dat şi concepţiile administraţiilor comunale trecute în această privinţă. — Diferitele legiuiri aplicate în situaţia actuală, arată prin diferite diagrame de mersul operaţiilor şi dificultăţile ce se întâmpină actualmente. — Oraşul Bucureşti trebue conceput ca un oraş ce nu va avea să joace un rol mondial şi prin urmare lucrările trebuesc proectate la această măsură. — Cassa lucrărilor oraşului nu are însă fondurile disponibile nici pentru lucrări modeste, iar administraţiunea ei nu se face de loc în spiritul în care a fost creată, adică să se ocupe serios de executarea unei amenajări a oraşului. — Resursele financiare pentru sistematizarea oraşului trebuesc cu totul revizuite şi căutate altele noi, precum un timbru edilitar care să ajute la plata dobânzilor şi amortizărilor unui împrumut special pentru sistematizarea Capitalei.—In fine, autorul propune formarea unei societăţi particulare care să execute arterele mari de circulaţie ale oraşului, procedându-se la exproprierile pe zone societatea rămânând proprietara terenurilor şi construcţiilor ce va ridica pe acele artere (oraşul Bucureşti acum în 1924 tratează în străinătate aplicarea acestui sistem). — *C. Sfinţescu.* «Cum să privim chestiunea sistematizărei Bucureştiului». *Arhiva pentru ştiinţa şi reforma socială* — Bucureşti, 1920 pag. 678-707.

www.dacoromanica.ro

Locuinţe.

a) Locuinţe economice în Capitală. — Societatea Comunală de Locuinţe Eftine din Bucureşti şi-a început activitatea în 1911 pe baza legii speciale din 1910, cu un capital subscris de 2 milioane lei aur (60 % de particulari şi 40 % de Primăria Bucureşti.) — In 1916 societatea ajunsese la o producţie de 300 locuinţe pe an (case familiare) costând o casă 6.000 lei (compusă din un antreu şi trei camere. inclusiv terenul) plătindu-se de proprietarul cumpărător (în special funcţionarii publici cu un venit maximum 100 lei lunar) o garanţie de 600 lei, iar restul în 20 ani în rate lunare, în care intră şi asigurarea pentru caz de deces. — Mai multe cartiere s'au executat în Bucureşti de această societate cu diferite tipuri de locuinţe. — Războiul din 1916-1919 a întrerupt activitatea societăţei, dar acum, cu toată criza financiară a reuşit să aibă o producţie de 100 locuinţe anual pe loturi de circa 200 m. p. de teren. — Locuinţele care în 1916 costă 6.000 lei 1923 au costat 200.000 lei, iar cele cu etaj ce costau înainte de război 8.000 lei, au costat în 1923 circa 300.000 lei. I. D. Trajanescu «Locuinţe Economice în Capitală» Bucureşti *Arhitectura* 1924 pag. 23-27, 15 ilustr.

b) Tipuri de case din vechiul regat. Studiul este făcut în special asupra construcţiilor rurale, asupra modului şi materialelor din care sunt construite, conchizând că influenţa structurei geologice a terenului ca şi condiţiunile geografice generale se prind de minune în alcătuirea tipurilor de case în vechiul regat. Arhitectura este cam aceiaş peste tot: pereţii apăraţi cu prispe la cămpie, şi cu cerdac la munte.

A început însă prin multe locuri schimbarea tipurilor vechi de case. Casele în care domină pământul ca element de construcţie sunt cam 68,2 % iar cele din bârne abia 21,2 %, iar cele de cărămidă (unde linia ferată este aproape) 7,7 % şi de piatră 0,4 %. Casele cu acoperiş de trestie sunt cam 31 %, de şindrilă 29 % iar cu paie ori coceni 12 %, cu pământ 2,8 %, cu olane 3,9 %. *I. Simionescu.* «Tipurile de case din vechiul regat» Iaşi—*Revista Ştiinţifică «V. Adamachi»* Noemvrie 1922 pag. 9-15, 6, ilustr.

c) Activitatea constructivă a oraşelor noastre în ultimii ani. In continuare a unui studiu anterior asupra problemei locuinţei în România ce a fost publicat «*La crise du logement*» de *Henri Sellier,* autorul îşi propune a arăta rezultatele obţinute cu ultimele legi în materie de locuinţe, adică legea pentru încurajarea construcţiilor din 1921 şi diferitele legi privitoare la chirii şi oficiile de închiriere.

C. Sfinţescu «Activitatea constructivă a oraşelor noastre în ultimii ani» Bucureşti. — *Monitorul Uniunei Oraşelor din România.* Februarie 1924, pag. 7-8.

Transporturi şi căi de comunicaţie.

Condiţiunile şi posibilităţile de refacere ale Iaşului.

Autorul arată prin o expunere amănunţită imposibilitatea de a se acoperi cu veniturile ordinare cheltuelile de refacere şi întreţinere a pavagelor oraşului în starea în care au fost lăsate de război. — Pentru prima campanie de lucru ar trebui 3554 vagoane materiale, dacă perioada de refacere ar fi de cinci ani. — Posibilităţile ar fi: deschiderea unei cariere de nisip; înfiinţarea unei fabrici de bazalt artificial; creiarea unei balastiere, punerea în valoare a gunoaielor din oraş, care ar da 920 vagoane anual de material pentru pavagii (piatră artificială). *I. Andreescu Cale.* «Condiţiunile şi posibilităţile de refacere ale Iaşului». — Bucureşti *Buletinul Asociaţiei Generale a Inginerilor.* Aprilie 1923 pag. 1-16.

Urbanisare.

Sistematizarea staţiunei balneare Tekirghiol. — Societatea Movila Tekirghiol proprietara staţiunei balneare de pe malul Mării Negre şi lacul Tekirghiol (la 15 km. de Constanţa) a deschis în 1921 un concurs cu premii pentru planul de extensiune al staţiunei. Proectul premiat al d-lui Arhitect I. Davidescu prevede un «*centru de agrement*» cu promenade pe ţărmul mării şi un «*centru numit muncipal*» cuprinzând toate clădirile necesare unor asemenea staţiuni şi terenurile sportive. — Pe baza acestui plan a început să se pună loturi în vânzare către particulari, pentru construcţie de vile, în jurul miezului deja existent. — *I. Davidescu.* «Proectul pentru sistematizarea staţiunei balneare Tekirghiol» Bucureşti. — *Arhitectura* 1924 pag. 31-33,3 ilustr.

Sate.

Construcţiuni rurale. — Cassa Centrală a Improprietărirei Sătenilor a căutat să studieze şi să îndrumeze organizarea gospodăriilor rurale odată cu împroprietărirea înfăptuită în urma reformei

www.dacoromanica.ro

agrare din România. — S'a adunat un material preţios şi destul de bogat pentru o bază de începere. — Lucrările urmau să se publice în nişte albumuri dar lipsa de fonduri au împiedicat administraţia să facă aceasta până acum. — F. Stănculescu. «Construcţiuni Rurale» Bucureşti. — *Architectura* 1924 pag. 13-14, 5 ilustr.

Gunoae.

Problema ridicărei, distrugerei şi valorificărei gunoaielor din Iaşi.

Arată mijloacele infime de ridicare şi transport a gunoaielor pe care le are oraşul Iaşi şi propune distrugerea lor pe loc. — După ce se arată diferitele sisteme de distrugere şi valorificare a gunoaielor, închee că trebue înfiinţat la Iaşi un crematoriu de gunoaie, care ar fi chiar o întreprindere rentabilă, căci s'ar obţine o uzină de minimum 300 k. w. şi peste o mie de vagoane de materiale pentru construcţia pavagiilor. — *I. Andreescu-Cale* în memoriu asupra problemei ridicărei, distrugerei şi valorificărei gunoaielor din Iaşi *Buletinul Societăţei Politechnice*, Bucureşti No. 1-3, anul 1923 pag. 81-100.

www.dacoromanica.ro

Chestiuni edilitare

Pavagiile

In toate vremurile, antice şi moderne, chestiunea drumurilor a preocupat mereu pe edili şi guvernanţi, ca fiind una din chestiunile cele mai importante pentru viaţa publică.

In adevăr, căile de comunicaţie cu cât sunt mai bune. cu cât se poate circulà mai repede şi mai uşor pe ele, cu atâ mai mult câştigă economia naţională a unei ţări.

Şoselele pentru sate, şi străzile în oraşe, trebuiesc să fie astfel croite, pavate şi întreţinute, încât circulaţiunea să fie comodă şi lesnicioasă. Intreţinerea unei străzi sau drum este primordială şi pentru ca ea să se poată face cu uşurinţă. se cere ca pavagiul iniţial să fie de aşa natură încât să permită facerea întreţinerii fără cheltueli succesive mari şi fără greutăţi insurmontabile.

Pentru şosele împietruirea cu material de râu, care e moale, s'a dovedit nepractică şi deci foarte costisitoare, pe cât timp o împietruire cu piatră tare cum este granitul, bazaltul sau porfirul, deşi este mai scumpă ca cost iniţial, este totuşi mai eftină prin faptul că întreţinerea este mai puţin costisitoare căci piatra dură, bine presată prin compresoare şi aşezată într'un strat de 25—30 cm., ţine mult mai mult şi deci şoseaua se prezintă netedă şi fără hopuri.

Pentru străzi s'au încercat până acum mai multe sisteme, precum: bolovanii de râu, bazaltul, granitul. lemnul şi asfaltul.

Cu bolovani de râu se pavează de obiceiu Străzile noi deschise pela periferiile oraşelor si s'a dovedit din dureroasă experienţă că acest fel de pavagiu este respingător şi ca aspect. şi ca cost şi ca întreţinere. Un pavagiu de bolovani de râu ori cât de bine şi de des ar fi lucrat, prin faptul că bolovanii sunt rotunzi, lunecă în nisipul substrat, se strâmbă şi formează dâmburi cari se transformă în găuri şi face strada valuri, aşa că sdruncină la trecerea vehiculelor, rupe hamurile şi oboseşte enorm vitele de tracţiune.

Pavagiul de bazalt natural este de preferat celui de bolovani, dar faptul că pavelele sunt prea mari, nu oferă destulă siguranţă căilor în mers şi prin lunecatul potcoavelor de fier bazaltul devine lucios, ceia ce îl face să fie prea de vreme scos din uz, ceiace scumpeşte acest fel de pavagiu.

Granitul s'a dovedit că este tracţiune grea şi unde strada nu este destinată circulaţiunei de agrement. Pavagiul de granit este sonor, greoi la mers, în imterstiţiile pavelelor se adună gunoi şi tot felul de murdării, dar în schimb durata granitului este lungă.

Oraşele, mai ales cele mari, au însă datoria a oferii cetăţenilor şi anumite străzi pentru agrement plimbări pe jos sau în vehicule cu tracţiune animală sau mecanică. Sunt anumite străzi pe care, vehiculele cu greutăţi şi cu încărcături de materiale, n'au voie să circule, — tocmai pentru a le lăsà libere plimbărilor, aşa zisele străzi de lux, sau corso»-uri.

Pe astfel de străzi urmează să se aplice şi un pavagiu corespunzător, de lux.

Dar buna gospodărie dictează că chiar atunci când faci lux să-l faci cu cumpătare. Luxul nu înseamnă risipă!

Pavagiul aşa zis de lux trebuie să prezinte omogenitate, să fie insonor, să fie hygienic, frumos estetic şi... durabil. S'au făcut în toate oraşele lumii zeci de încercări cu diferite feluri de materiale, cu diferite sisteme şi cu sisteme combinate după împrejurările locale.

In Londra, Paris, Bruxelles, Berlin, Viena etc. ultimul cuvânt îl au două sisteme de pavagii de lux; cel de lemn şi cel de asfalt.

Pavagiul de lemn se aşează în cuburi paralelipipedice, după ce au fost injectate cu carbolineum sau alt produs similar pentru prevenirea putreziciunii, şi între rosturi foarte înguste se toarnă o soluţiune bituninoasă, aşa că se obţine un pavagiu neted dar nu în totdeauna destul de durabil. Este

www.dacoromanica.ro

foarte greu a se găsi lemnul uniform, de obicei prin australian, şi se găseşte că o stradă pavată cu lemn prezintă după scurtă vreme pe alocuri defecte provenite din faptul că una sau mai multe pavele nefiind complect injectată, sau fibrele lemnului fiind desfăcute, aerul să pătrundă în lemn şi să-l supună astfel putrefacţiei, deci deteriorării.

Asfaltul este adevăratul pavagiu ideal.

Se pune însă problema: ca asfaltul să îndeplinească toate condiţiunile necesare unui bun pavagiu, trebue să fie:

a) de provenienţă bună;

b) să fie bine preparat;

c) să fie bine asternut.

Asfaltul este de două feluri: *Natural* şi *Artificial.* Cel natural este de provenienţă vulcanică stâncoasă, cel artificial este un amestec de piatră de var şi smoală (rezidiu de petrol).

Asfaltul natural este şi el de mai multe feluri

a) Rocă calcară îmbibată cu bitum dela natură.

b) Nisip grăunţos îmbibat cu bitum dela natură;

c) Argilă îmbibată dela natură cu bitum.

Ordinea în care sunt aşezate corespunde calităţii. Deci asfaltul provenit prin roccă calcară este cel mai bun şi se găsesc zăcămintele în Sycilia, Pyremont, Seyssel, Limmer şi Muntenegru. Bitumul veritabil este cel epurat din localurile din Trinidad (Venezeula) şi servit la amestecul cu rocca siciliană, pentru obţinerea unui bun asfalt.

Asfaltul se aşterne pe stradă şi trotoare ca pavagii, în două feluri: turnat şi comprimat.

Asfaltul turnat se aşterne pe un strat de beton de ciment, a cărui grosime variază după felul în care este supus acel pavagiu uzurei.

Grosimea uzuală a betonului la trotuare este de 8-10 cm. iar a stratului de asfalt de d'asupra 2 cm. La intrări în curţi se aşterne atât betonul cât si asfaltul în grosimi duble, adică 15-20 cm. respectiv 3-4 cm. pentru faptul că pe aceşte intrări circulă vehicule, căruţele cari aduc lemne şi altele în curţi, trăsuri precum şi automobilele locatarilor.

La străzi cu circulaţiune mică, sau refugii pentru plimbarea pietonilor se pune betonul de 15 cm. grosime şi 2 straturi de asfalt suprapuse de câte $1^1/_2$ cm. total 3 cm., iar la străzi cu circulaţiunea constantă de vehicule, betonul de 20 cm. şi asfaltul de 4 cm. în două straturi de câte 2 cm.

Asfaltul comprimat este cel mai durabil şi se aşterne pe un strat de 30 cm. grosime beton. Rocca siciliană pulverizată se aşterne pe acest beton, în grosime de 7 cm, care se reduce prin comprimare cu fiare înroşite în foc la o grosime de 5 cm.

Pavagiul de asfalt s'a dovedit cel mai practic şi hygienic. Intreaga stradă se prezintă de o omogenitate perfectă, curată, fără rosturi. Pe o suprafaţă cât de mare de asfalt se adună mult mai puţin praf şi murdărie ca pe a zecea parte de altfel de pavagiu. Circulaţiunea pedestră pe asfalt se face cu mult mai puţină oboseală iar întreţinerea acestui fel de pavagiu este foarte uşoară, el spălându-se cu cea mai mare facilitate şi cu un personal foarte redus.

Trotuarele se fac numai cu asfalt, căci mai are şi marele avantagiu că asfaltul fiind impermeabil fereşte imobilele de pătrunderea apei din ploi şi deci de igrasie.

Edilii au deci această problemă dificilă a pavagiilor cari să întrunească în sine toate avantagiile, deslegată din experienţa altora, — n'au decât s'o aplice.

Heinrich A. Schwarz
Directorul General al Societăţii Anonime Române «Asfaltul», Bucureşti, Aleea Tonolla No. 7.

www.dacoromanica.ro

TIPOGRAFIA „JOCKEY-CLUB“
ION C. VĂCĂRESCU
STR. UMBREI, 4. - BUCUREȘTI
1 9 2 4

www.dacoromanica.ro